

Ami kell(ene), s ami van

Karácsonyi könyvkiadó

Mindig is divat volt könyvet ajándékozni; a vásárlási szokásokban mégis tisztán megkülönböztethetők árnyalati változások. Míg néhány éve amúgy mellékesen, valami „értékesebb”, vagy „praktikusabb” dolog mellé tettük a könyvet, mostanában mintha megmúlt volna az ázsziója az ajándékaik között. Talán mert több a szép kiállítás kiadvány? Vagy, mert drágábbak a könyvek is? Netán azért, mert jó néhány kötet is rákerült a hiánycikk listájára, s éppúgy éberség, összeköttetés, utánjárás szükségeltetik a beszerzéshez, mint más, különlegesebb ajándéktárgy megvásárlásához?

Akármi az ok, a tény, hogy Szeged valamennyi könyvesboltjában körülbelül Miklósnap óta az egész évben szokásosnál jóval nagyobb a forgalom — mindenképpen öröndetes. Az idel téli könyvvásár sikere szemmel látható, bárki tapasztalhatja. Most mégis egy „beszéde-sebb” képet szeretnénk föl-vázolni a karácsony előtti kínálatról és keresletről — hátha olvasóink között akadnak, akiknek még nem jutott idejük könyvesboltba menni, esetleg öltetve várnak, netán megkímélhetjük őket fölösleges fáradságtól, ha tudhatjuk: bizonyos kiadványok már nem, illetve még nem kaphatók.

Mert vannak ilyenek. Majdnem azt írtam: természetesen, hiszen a megszokás nagy úr... Holott korántsem törvénytörő, hogy némely jó előre beharangozott, reklámozott és várua várt „slágerkönyvet” hiába keresünk Szeged boltjaiban. Magyar-razát persze bőven van. Vagy nyomdai csúszás, vagy a terjesztés megoldatlan gondjai, vagy rendelési hibák (például a várható igények rossz

becslése) és még néhány, általában homályban maradó oka lehet, hogy egy-egy könyv hiányzik majd a karácsonyfánk alól. Például: a kisiskolások (szüleik) ne keressék a Tankönyvkiadó *Abécéország* című kiadványát, az ünnepig valószínűleg nem érkezik meg Szegedre (ebben nyilván a nyomda a ludas). Viszont megjött a szintén ennek a korosztálynak ajánlható *Dörnyögő Dömötör meséi*, a közkedvelt gyermekűség meséinek és verseinek válogatott gyűjteménye. Nincs már a boltokban a *Boldizsár Iván* visszaemlékezéseit tartalmazó kötet, a *Don—Buda—Párizs*. Ezekben a napokban *Orbán Balázs* könyveit is tűveszik a várost — hiába. Megérkezett ugyan minden boltba a megrendelt mennyiség egy része, de *A Székelyföld leírása* és a „Pro memoria” sorozatban megjelent *A Székelyföld* című kivonatost kötet is — pillanatok alatt elkelt. Az előbbiből csakis azoknak juttathattak, akik előre megrendelték. Az új év első hónapjaiban várnak újabb szállítmányokat, *előrendeléseket* tehát elfogadnak az Orbán-kötetekre.

Néhány könyv, ami még kapható, de gyorsan fogy — figyelmeztetésül az irántuk érdeklődőknek: *Merle: Francia történelem* című családregényfolyamának kötetek; *Moldován Domokos: A halottlító; a Magos a rutafá* című gyönyörű Helikon-kiadvány, melynek képanyaga a szlovákiai magyarság népi faművészségéről, kézműiparáról szinte teljes áttekintést ad. A művészeti könyvek közül fogy a *Kovács Margit*, és a *Székely Bertalan-album*. Rengetegen vásárolják a *Bölcsességek könyvét*, *A pápaság történetét*,

Jászi Oszkár publicisztikáinak gyűjteményét; az ifjúságnak való *Fiúk könyvét*, a *Lányok könyvét*, valamint *Az állatvilág titkait* és a *Külvilág rovartárgyát*. (Az ifjúsági ismeretterjesztő könyvekből az idén egyébként sem túl nagy a választék.) Népszerű *Az elátkozott Buda—Buda aranykora*, *Zolnay Lászlónak* a középkori városról szóló munkája. Igen kelendő volt eddig a Bukarestben kiadott gyermekkönyv, a *Csipike, az óriás törpe*, valamint a *Benedek Elek-mesegyűjtemények* és a *Kis Vuk*, amely a rajongott rajzfilm figuráit fűzőt kötetben vonultatja föl. Kevés van már *Végvári Lajos: Tudod-e, mi a művészet?* című, a művészeti alapfogalmak megismertetését a gyerekek nyelvén és gazdag illusztrációval megoldó könyveiből. *Széles skálájú* viszont a *kínálat leporollókból, kifestőkből*; hogy nem ismétlődik a tavalyi helyzet (amikor is hiányoztak a legkisebbek könyvei) annak köszönhető, hogy a Móra mellett a Minerva is szerepet vállalt a gyermekkönyvek kiadásában. Végül a szülők figyelmébe ajánlunk egy értékes könyvet, amelyet eddig csak kevesen kerestek: *Földes Péter: Az ősi krónikák igazat mondanak*. Az őstörténeti bűvárokodás nemcsak a tizenéveseknek, a felnőtteknek is sok-sok érdekességgel, ismerettel szolgál.

A téli könyvvásárra megjelent újdonságok mellett a régebben megjelent könyvek viszonylag széles választékával várják a boltok a közönséget. A magunk részéről mégis egy most újra nyomott ajándéknak valót ajánlunk végül olvasóink szíves figyelmébe: *Arany János Kapcsos könyvét*. S. E.

Zenei naptár

Hangverseny a Kodály-centenáriumon

„Ha a legfogékonyabb korban, a hatodik és tizenhatodik év közt egyszer sem járja át a gyermek a nagy zene éltető árama: akkor később már alig fog rajta. Sokszor egyetlen élmény egész életre megnyitja a fiatal lelket a zenének. Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni: ezt megszerezni az iskola kötelessége.” (Gyermekkarok 1929.)

Azok az általános iskolás gyermekek — itt a *Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. számú gyakorlati iskolájának Bartók-kórusa*, karnagy *Erdős János* — akiknek aikáról zendülve december 16-án, Kodály születésének centenáriuma a Tisza-Szálló nagyertermében felragyogtak Kodály kórusműveinek, a *Vizkeresztek* „fényszege” harmónái, vagy felszárnyalt a Lengyel László-átétek igaz lelku magyariainak tiszta indulatoktól fűtött, gvözedelmes szópárbaivása a dölvfös németiével, a remek alt. s a velük vetélkedő többi szólam dalolásában, azok a gyermekek már lelkükben hordják az életre szóló élményt. Kell-e annál szebb vágyébredés és tiszta, nagy zenékre a 8—10 éveseknél — a gyakorlati Kodály-gyermekkarának, vezető *Erdősné Fagler Erika* — mint a *Harangszó* című kórusmű nyolc szólamra kinyitló harangzengésében a „nagyokkal” — a Bartók-gyermekkarral — büszkén, lelkesen együtt énekelni? Aligha! És Kodály halhatatlan kórusremekműveivel aláérendő dr. *Szendrei János*, a *Juhász Gyula Tanárképző Főiskola* főigazgatója ünnepi megnyitójában idézte: „senki se túlságosan nagy arra, hogy a kicsinyeknek írjon, sőt izvekeznie kell, hogy elég nagy legyen rá.” A ránk testált kincsel jól sáfárkodnak pedagógusaink, ifjú és ifjabb neveltiek. Ékesen példázta ezt a Kodály Zoltánra emlékező szép, ünnepi koncert.

A műsor folytatásában a tanárképző főiskola ének-zene tanszékének tanárai léptek fel. A sort dr. *Dombiné dr. Kemény Erzsébet* nyitotta meg Kodály Székely nótá. Székely keserves és Allegro Giocoso című zongoradarabjainak átelt, hangulatos tolmácsolásával. *Varsányi Mária* kiváló, lenyűgöző megjelenítő erejű előadásában Kodály Magos kősziklának. Megízemen az edesanyámnak. A rossz feleség s a Ne túlsulion senki menvecskéie című szépséges dalait hallottuk. A Marosszéki táncok című zongoramű előadása talpraesett zongoristát követel. Ez esetben *Maczeka Noémi* gyönyörködtetett bennünket a kompozíció temperamentumos, s lírai szépségeiben is gazdag megszólaltatásával. *Bárdi Sándor* karakteres előadásában pedig a Hei, a mohi hegy borának a Puciné a Vasárnap bört inni, s az Óreg vagvok én már című Kodály-dalokat hallottuk szívesen. Az ének-művész tanárok produkcióit *Mészáros Emma* kísérte: azaz varázsolta teliséssé. Ugvanis a dalok többnyire rendkívül nehéz zongoraszólama nem egyszerű kísérletek, hanem szervesen illeszkedő, teljes értékű, érzelmi kifejezőerejű részei a zeneműveknek.

Így a dalok sikeres megszólaltatásának ezzenrangú részese a zongorista. Az emelkedett hangulatú koncert zárórészében a *főiskola női kórusának* csiszolt, érzelmgazdag dalolását hallottuk. *dr. Mihálka Győrau* vezényletével. Akár az *Egvetem*, begvetem szárnyaló hangú, friss megszólaltatását, akár az *Esti dal* puha hangszínt, érzékeny dallamformálású interpretálását, akár a tisztán zengő *Veinemőinen* muzsikál című kórusműveket hallgattuk, egyaránt mezeített a kórus hangzásának szépsége, halledkonvsága. Végül az ének-zene tanszék egyesített női kara az *Angyalok és pásztorok*, s a *Pünkösdlő* élményt nyújtó, színpompás előadásával leendő jó ének-zene tanári munkájuknak írejétét adták. *Berényi Fagata*

Nem késétt el!

Ajándékvásár a Nagyrúházban

Hányszor megfogadtuk már, hogy soha többé, ezután egyetlen egyszer sem halasztjuk az utolsó napokra a karácsonyi ajándékok vásárlását. Aztán eltelik egy év, és — tiszteleg a kivételnek — megintcsak azon kapjuk magunkat, hogy ott szorongunk a többiekkel a boltok pultjai előtt, taposunk egymás tyúkszemét. Mert ismét nem ébredtünk fel idejében, valamit elfelejtettünk, valakiről megfeledkeztünk, és most, az év végi lökdösődős csúcsforgalomban reméljük felfedezni azt az ajándéknak valót amivel a legnagyobb örömet okozhatjuk.

A kereskedők szerencsére régesrég felismerték, a vásárlók többsége ugyancsak bizonytalan ilyenkor, szászszóris is meghányja-veti, amíg előnti, mi kerüljön a fenyoá alá. Megrendeléseiket ezért úgy időzítik hogy az ünnep előtti utolsó hetekben is érkezzenek friss áruk az üzletkebe, hogy bőséges választék segítse a tétovázó, latolgató vevőt az elhatározásban.

Jól példázta ezt a törekvést a *Szeged Nagyrúház* ezelőtt járt a ciposztályon, kellemesen csalódik, Korábban igencsak szerény volt a női divatcsizmák választéka, most épp az ellenkezőjét lehet tapasztalni. Színbén, fazonban egyaránt javult, immáron bőséges a kínálat. Különösen szép a gyermek-csizmák választéka, bebítől a legnagyobb fiú, illetve lányka méretig többféle fazon kapható. A közkedvelt jugszláv AKIAK gumicsizmát 22-től 40-es méretig árulnak. A férfiakat rövid szárú *bőr-csizmákkal*, 350 forintos *edzőcipőkkel* várják. Kaphatók a *nyakkendő*, van belőlük bőségesen, valamennyi korosztály izlésének megfelelő. *Most kapható először* a FEKON, férfiaknak és kamaszoknak készített pulóver és ing garnitúrája, izléses csomagolásban, *kedvező áron*. Férfiaknak ajánlják még az elegáns *diplomata*, *taskákat*, a kevésbé elegáns, de igen kényelmes, olcsó *pamutmelegítőket* pedig mindkettő nemnek. Szép női *hálóingekből*, *kötösökből*, *szabadidőruhák*ból válogathat, aki „nőies” ajándékot keres. Zoknijból és nylon *harisnyanadrágból* egy családban sincs elég, a Nagyrúházban viszont van, mindkettőtől rengeteg.

Jóllehet sokat eladtak már, mégis változatlanul széles a *férfi és női kabátok választéka* a konfekciós osztályon. Nem késétt el! Még van miből válogatni! (X)

Három egyfelvonásos

Az Újvidéki Balett vendégjátéka Szegeden

Utazni kényszerül még a szegedi publikum, ha rendszeresen szeretne balett-előadásokat látni. A mi színházunkban elég ritka baletttesteken a fölcsettano tapsookban nyilván valamiféle hálaérzet is rejtőzik; örömrünkre szolgál, hogy vendégművészek jóvoltából a tánc sem hiányzik a város művészeti életének palletájáról.

Két napig az Újvidéki Balett vendégeskedett Szegeden, a *Zenés Színházban* csütörtökön este tartották meg első előadásukat, tegnap, pénteken a másodikat. Három egyfelvonásost mutattak be. A baletttestek rendezője és koreográfusa *Pethő László*, valamint aszszisztense, *Ugray Klótild* — budapesti vendégművészek az újvidéki együttesben. Ugvancsak vendégként táncolta két mű főszerepét is *Dózsa Imre*. Mindazonáltal összeharott, művészi igényességgel dolgozó együttes benyomását keltették az újvidékiek (a balettkar igazgatója, az együttes primatealerinája: *Erika Marjas Brizic*, koreográfus asszisztens: *Zivojin Novkov*, szcenikus: *Mileta Leskovic*).

Bemutatójuk *Origén* című középső darabja volt a leg-egységesebb — a koreográfiai megoldások, az előadás-mód s a művészi hatás tekintetében egyaránt. A mai jugszláviai zenei élet kiemelkedő komponistájának,

Rudolf Brucinak (akit egyébként itt köszönhetett és ünnepelhetett a szegedi közönség) a zenéjére készült a modern mozdulatművészet eszköztárát fölvonultató, a mai ember érzésvilágát hatásosan közvetítő koreográfia. Igazi színházi pillanatokot sikerült teremteni Dózsa Imrénak és *Leonora Miller Hristidásnek*, mert megadatott nekik, hogy szigorúan a tánc nyelvén és adekvát zenei „támogatással” fogalmazzák meg mindnyájunk napi félelmeit, aggodalmait. Azt az összetett, szavakkal alig leírható lét-állapotot, életérzést, melyet az atomháború réme vált ki embermilliókból.

Az Oxigént két klasszikus muzsikára komponált balett közé szerkesztette az est rendezője. A *Tannhauser* zenéjére más *Wagner-operák* hősei (*Izolda; Nevena Antic; Trisztán; Rastislav Varga; Lohengrin; Zoran Radojicic*) és szimbolikus alakok (az *Élet*, a *Hálál*, *Vénusz istennő*) táncolták a kissé eklektikus koreográfiában a nagy zeneszerző témáinak illusztrációit. A szegedi mozsínház szcenikai adottságai között, amelyek enyhén szólva nem alkalmasak a wagneri *összművészet* (Gesamtkunstwerk) eszméjének realizálására. Amiről persze nem az újvidékiek tehetnek.

Az estet záró mű, a *Cézár, Ottorino Respighi* ze-

néjével Róma ünnepeinek mához szóló tanulságaira emlékeztetett: a hatalom egyszemélyes birtoklásából előbb-utóbb fölfakadó veszedélyekre. Az örök cézárak kártékony tobzódásairól és hatalmi örjngéseiről Dózsa Imre visszafogottan is erőteljes gesztusokkal „beszél”. S. E.

Építők közgyűlése

Az építőipar helyzetéről és további feladatairól tájékoztatta az *Építőipari Tudományos Egyesület* pénteki *küldöttközgyűlésén* *Ábrahám Kálmán* építésügyi és városfejlesztési miniszter azokat a szakembereket, akik napi munkájukon túl e társadalmi szervezetben is tevékenykednek az ágazat fejlődéséért.

A miniszter az építőipar ez évi eredményeit értékelve elmondta, hogy a tervezettnél megfelelően alakult az új építkezések, a fenntartási-felújítási munkák, valamint a lakosság részére végzett építési aránya. Az elért eredmények ellenére szükséges a piaci igényekhez való alkalmazkodás gyorsítása. Ezt szolgálja a jövő év január elsejétől bevezetésre kerülő *versenytárgyalásos rendszer* is.

Az itthoni építési feladatokban jövőre tovább növekszik az *előmunka-igényes*

fenntartás, felújítás részaránya. Valamennyi területen növekednek az építőiparral szemben támasztott minőségi követelmények. Mivel nincs lehetőség nagyarányú beruházásokra, a fejlődés kulcsa a termelékenységben, a munkafegyelm javításában, az anyag-és energiamegtakarításban rejlik.

A miniszter végezetül köszönetét fejezte ki azért a munkáért, amelyet az egyesület az ágazati irányító munkához nyújtott. Mint mondogta: a tízezer ember szakmai munkáját összefogó szervezet e koncentrált szemlémi erő segítségével jelentősen hozzájárulhat az építőipar műszaki-gazdasági fejlődéséhez.

A szakma és az ágazati irányítás továbbra is szorosan együttműködve a leg-egységesebb társadalmi, szakmai szervezetenek aktív munkájára.

A közgyűlésen az egyesület tíz tagja kapott *Kiváló Munkáért* kitüntetést. (MTI)